Nr. 80. Piątek 7. Kwietnia 1854. Rok Gazecie 44.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co środy, kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Insercya od wiersza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k. Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

MONARCHYA AUSTRYACKA.

Rzecz urzędowa.

Wiedeń, 31. marca. Dnia 1. kwietnia 1854, wyjdzie w c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiédniu i będzie rozesłany XXIV. zeszyt dziennika rządowego ustaw państwa.

Zeszyt ten zawiera pod

Nr. 69. Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z 28. marca 1854, którem się dla Tryestu postanawiają godziny do przyjmowania protestów wekslowych dla braku zapłaty.

Nr. 70. Rozporządzenie ministra finansów z 28. marca 1854, obowiązujące dla całego państwa, względem zaprowadzenia marków stęplowych, jako zmienioną formę poboru stęplu od interesów prawnych, dokumentów, pism, urzędowań, kalendarzy i obwieszczeń.

Z tym zeszytem wyjdzie także i będzie rozesłany *spis osnowy* wydanych w miesiącu marcu 1854 zeszytów tego dziennika ustaw.

Wczoraj 31. marca 1854 wydano i rozesłano z niewyszłych potąd jeszcze kompletnie zeszytów *romańsko*-niemieckiego wydania dziennika ustaw państwa z roku 1853, LXXIX. zeszyt.

Sprawy krajowe.

(Odezwa.)

Po uzyskanej subskrypcyi na większą ilość akcyi, aniżeli $^2/_5$ zaprojektowanego kapitału 75.000 złr. m. k., komitet założycieli galicyjskiego pierwszego Towarzystwa przemysłu lnianego i konopnego poczytuje sobie za obowiązek, w moc zezwolenia wysokiego ministeryum handlu z dnia 7. czerwca 1852 r. do l. 2914, zaprosić pp. subskrybentów na pierwsze ogólne zgromadzenie dnia 12. czerwca r. b. o godzinie 11 przed południem we Lwowie w gmachu Ossolińskich w kancelaryi c. k. Towarzystwa gospodarskiego odbyć się mające; przyczem wzywa pp. subskrybentów, ażeby pierwszą wkładkę po 25 złr. m. k. na każdą subskrybowaną akcyę przed zebraniem się ogólnego Zgromadzenia, w kasie Izby handlowej i przemysłowej lwowskiej (w kantorze p. Karola Wernera na placu katedralnym) złożyć zechcieli: gdyż do pierwszego ogólnego Zgromadzenia tylko tacy subskrybenci na akcye przypuszczeni być mogą, którzy potwierdzeniem kasy złożą dowód, że pierwszą wkładkę zapłacili.

Głosowanie zaś przysłuża tylko posiadaczowi pięciu akcyi. — Mimo tego życzy sobie komitet założycieli, aby wszyscy subskrybenci, i ci którym prawo głosowania nie przysłuża, na pierwsze ogólne zgromadzenie licznie się zebrali: gdyż zależy mu na tem, aby przy założeniu Towarzystwa zasięgnąć rady każdego interesanta. Każde dalsze posiadanie pięciu akcyi nadaje dalsze prawo do jednego głosu. Prawo głosowania wykonywane być może także przez zastępcę z grona akcyonaryuszów wybranego.

Lista subskrypcyi na akcye otwartą zostaje i nadal w kancelaryach c. k. gal. Towarzystwa gospodarskiego i Izby handlowej i przemysłowej lwowskiej.

Z komitetu założycieli galicyjskiego pierwszego Towarzystwa przemysłu lnianego i konopnego.

We Lwowie, dnia 27. marca 1854 r. *L. Sapieha.*

(Ceremoniał podczas publicznego wjazdu Jej królewicz. Mości najdostojniejszej Elżbiety księżniczki Bawarskiej, Oblubienicy Jego c. k. Apost. Mości.)

(Ciąg dalszy.)

Rozstawieni szpalerem na kurytarzu c. k. gwardziści przyboczni postąpią po obu bokach powozu, — sześciu c. k. szambelanów służbowych pospieszą do przygotowanego dla nich na przodzie nadwornego powozu — podobnież, gdy wsiędą najdostojniejsze Damy, dwaj najwyżsi ochmistrzowie — paziowie udadzą się na swoje miejsce w orszaku i dosiądą koni — dwie najwyższe ochmistrzynie i dwanaście dam pałacowych udadzą się do nadwornych powozów, postępujących przy odjeździe karety od parady.

W chwili, gdy się pochód rozpocznie, dadzą o tem znać zatoczone na bastyonach działa, i we wszystkich przedmiejskich kościołach uderzą w dzwony.

Porządek pochodu jest następujący: Dywizya lekkiej kawaleryi, c. k. nadworny masztalerz konno, c. k. nadworny furyer konno, c. k. kamerfuryer konno, przybyły do świty męzki c. k. dwór, a mianowicie najprzód: jadący konno c. k. szambelanowie i tajni radzcy, parami z idącą po bokach swoją służbą; następnie jadący w sześcinkonnych ekwipażach od gali c. k. szambelanowie i tajni radzcy, z swoją służbą idącą przodem i obok pojedyńczych powozów.

Każdy z tych oddziałów uszykowany według rangi dworskiej: sześciu c. k. nadwornych trębaczy konno, c. k. nadworna libery parami, dwaj c. k. nadworni furyerowie konno, sześciu służbowych c. k. szambelanów w sześciukonnych nadwornych powozach — przy drzwiczkach tak tego powozu, jako też wszystkich następnych sześciokonnych nadwornych powozów, będą iść lokaje przyboczni; — dwaj najwyżsi ochmistrzowie w sześciokonnym nadwornym powozie, c. k. gwardya żandarmeryi konno, c. k. przyboczna gwardya trabantów z chorągwią i bandą muzyczną, ośmiokonna kareta galowa, w której będą siedzieć Ich królewiczowskie Moście najdostojniejsza Oblubienica i Jej Mość księżna Bawarska.

Po prawej stronie będzie postępować c. k. inspektor ekwipażów nadwornych — przy każdych drzwiczkach po dwóch c. k. lokai przybocznych — obok konwój po ośmiu c. k. trabantów gwardyi przybocznej.

Oddział c. k. przybocznej gwardyi arcyerów konno, dwie najwyższe ochmistrzynie w sześciukonnych powozach nadwornych, dwanaście służbowych Dam pałacowych w sześciukonnych powozach nadwornych, kompania grenadyerów, dywizya kirysyerów.

Służba prywatna, jakoteż wszyscy c. k. lokaje przyboczni, nadworni strzelcy, c. k. inspektor ekwipażów nadwornych i c. k. nadworni furyerowie będą postępować z odkrytą głową.

Pochód rozpocznie się śród grzmotu dział drogą z Terezyanum przez Favoriten-Wiedner Hauptstrasse na dół, potem przez nowy most na Wiedeniu chorągwiami i kwiatami ozdobiony (na którym czekać będzie z powitaniem rada komunalna i magistrat stołecznego i rezydencyonalnego miasta Wiédnia z burmistrzem na czele), następnie przez starą Bramę karyntską i Kärnthnerstrasse, przez Stock im Eisen-Platz, Graben, Kohlmarkt, Michaeler-, wewnętrzny i zewnętrzny Burgplatz do Bellarya.

Gdy się orszak zbliży do miejskich wałów, zamilkną salwy artyleryi, ażeby sie konie nie płoszyły. Przy wjeździe w głąb miasta zaczną bić w dzwony kościoły miejskie.

Przy miejskiej bramie będzie oczekiwać Ich królewiczowskich Mości wojskowy gubernator, i jadąc z pochyloną szpadą przy galowej karecie, będzie Im towarzyszyć aż do wjazdu w dziedziniec burgu przy tak zwanym Theater-Schwibbogen.

Gdy orszak stanie na wewnętrznym placu burgu, odjedzie c. k. nadworny furyer z orszaku, zawiadomić c. k. naczelnego mistrza ceremonii o zbliżaniu się Ich królewiczowskich Mości. Mistrz ceremonii uda się z tem oznajmieniem do c. k. pierwszego najwyższego ochmistrza, który doniesie o tem Jego c. k. Apostolskiej Mości.

Za przybyciem do Bellaryi zwróci się przodowy orszak w lewo na bastyony, c. k. paziowie, następnie jadący konno c. k. szambelanowie i tajni radzcy pozsiadają na tamtym placu z koni, podobnież wysiędą tam c. k. tajni radzcy, jakoteż sześciu służbowych c. k. szambelanów z powozów, i udadzą się wszyscy pobocznym wchodem do zgromadzonego dworu w pokojach Aleksandra — dwaj najwyżsi ochmistrze opuszczą również na namienionym placu nadworny powóz i udadzą się do głównego wchodu, ażeby Ich królewiczowskim Mościom przy wysiadaniu podać ramię — c. k. żandarmerya gwardyi i c. k. przyboczna gwardya trabantów zwrócą się w lewo ku bastyonowi — kareta od parady zajedzie w przysionek (Halle), — nakoniec oddział c. k. przybocznej gwardyi arcyerów zwróci się również w lewo, ażeby najwyższym ochmistrzyniom i damom pałacowym w zajeżdżaniu i wysiadaniu nieprzeszkadzać.

Jego c. k. Apostolska Mość i cała cesarska familia, równie jak Jego królewiczowska Mość książę Bawarski i dostojni rodzeństwo najdostojniejszej Oblubienicy powitają Ich królewiczowskie Moście przy wchodzie, przed którym się zatrzyma galowa kareta, i udadzą się potem wraz z Niemi przez apartament Amalienhof, w którym c. k. jeneralicya i korpus oficerów, następnie męzki c. k. dwór i

damy podczas przejścia złożą uszanowanie, w głąb apartamentów, na czem się uroczystość zakończy.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Ameryka.

(Reklamacye za konfiskacyą okrętu „Black Warrior.“ — Potoczne.)

Nowy Jork, 16. marca. Prezydent Pierce przedłożył dnia 15. kongresowi poselstwo względem konfiskacyi okrętu „Black Warrior“ przez publiczne władze na wyspie Kuba, w którem powiedziano: Niesłuszność jest tak udowodniona, że spodziewa się po Hiszpanii zupełnego wynagrodzenia; dodaje, że tę sprawę przedłożył już hiszpańskiemu rządowi, i że jeżeli ten nie otrzyma dostatecznej satysfakcyi, prezydent użyje właściwych środków dla obrony amerykańskiej bandery. Tymczasem niech poweźmie kongres przygotowawcze uchwały. Poselstwo to przyjął kongres, publiczność i dzienniki z zupełną przychylnością. Mówiono, że natychmiast będzie posłany rządowy paropływ do Kadyxu. Flotę na wschodnio-indyjskiej stacyi wzmocniono. Dnia 16. wystąpił Mr. Giddings w izbie reprezentantów przeciw poselstwu i w obronie Kuby. — Porucznik Bodisco, siostrzeniec zmarłego niedawno rosyjskiego posła w Washyngtonie, jest odwołany. — Paropływ „Reindeer“ na rzece Ohio wyleciał w powietrze, przyczem 50 ludzi zginęło. Czterdziestu innych spaliło się wraz z parostatkiem „Caroline“ na rzece Tenesse.

Portugalia.

Lizbona, 19go marca. Przytłumione już niepokoje w Coimbrze nie miały dalszych skutków, prócz że kilku studentów wydalono z uniwersytetu, a kilku mieszczan skazano na karę więzienia. Część załogi zmieniono. *(W. Z.)*

Francya.

(Okólnik ministra marynarki względem listów korsarskich.)

Paryż, 28. marca. Okólnik ministra marynarki do Gubernatorów Kolonii, komendantów stacyi nadmorskich i wszystkich izb handlowych, jest następującej osnowy:

„Opinia publiczna Francyi i Anglii zajmowała się od niejakiego czasu myślą, że może Rosya porozdaje listy Korsarskie w pewnych portach stanów zjednoczonych i upoważni okręta w pewnych portach stanów zjednoczonych do krążenia przeciw francuzkim i angielskim okrętom handlowym.

Rząd Jego Mości Cesarza usiłował powziąć bliższe wiadomości o powodach tych domysłów, a ministrowi francuskiemu w Washingtonie polecono zwrócić uwagę rządu amerykańskiego na podobne pogłoski.

Odpowiedź na zażądane w tym względzie wyjaśnienie wypadła pomyślnie. Pan minister spraw zewnętrznych uwiadomił mię, że rząd stanów zjednoczonych dał reprezentantowi Francyi stanowcze zapewnienie, że podobne akta sprzeciwiające się prawu narodów nie będą cierpiane na terytoryum unii.

To równie lojalne jak stanowcze oświadczenie odpowiada konwencyonalnym prawom i legislacyi stanów zjednoczonych i zgadza się zupełnie z zasadami wielkiego narodu, który zawsze był obrońcą praw neutralnych na morzu i naturalnej słuszności.

Możecie się panowie przekonać o tem rozpoznaniem traktatów zawartych ze strony stanów zjednoczonych i analizą wywydanej w tem przedmiocie ustawy z d. 20. kwietnia 1818.

Okręta nasze mogą tedy równie w tym i w każdym innym względzie przedsiębrać i kończyć swe jazdy bezpiecznie. Wysoka ogledność Cesarza postarała się wszędzie o ochronę morskich i handlowych interesów, a najlepszą rękojmią tej ochrony jest wzniosły widok bandery Anglii i Francyi, powiewających obok siebie na wszystkich morzach świata.

Mam sobie za szczęście podać panom tę wiadomość i nie wątpię, że świat handlowy z radością się o niej dowie. Powtarzam zapewnienie mego poważania. Minister marynarki: *Ducos.*“ *(W. Z.)*

(Sprostowanie w „Monitorze.“)

Paryż, 30. marca. „Monitor“ pisze:

„Złośliwość lub spekulacya rozszerza ciągle szkodliwe wieści. I tak rozgłoszono, że rząd wyszle korpus obserwacyjny nad Ren; że armia rosyjska stanie pierwej w Konstantynopolu nim się wojskom francuzko-angielskim powiedzie wylądować, że burze zmusiły eskadrę admirała Bruat do powrotu do Tulonu i że flota rosyjska poniszczyła angielskie i francuskie fregaty. Wszystkie te pogłoski są całkiem bezzasadne. Rząd pojmując natężoną ciekawość publiczności nie może jej lepiej zaspokoić, jak podając wszelkie dochodzące go doniesienia bądź dobre bądź złe do wiadomości publicznej.“ *(A. B. W. Z.)*

(„Constitutionnel“ ostrzega przed fałszywemi pogłoskami.)

„Constitutionnel“ zawiera następującą wiadomość:

„Od niejakiego czasu usiłują złośliwi rozszerzać niepokojące wieści o niektórych szanownych domach bankierskich w Paryżu. Celem tych pogłosek jest osłabić kredyt publiczny. Wśród obecnych stosunków są takie pogłoski tem więcej szkodliwe, a ci co je rozsiewają, są równie karygodni, jak ci co je wymyślają. Wzywamy publiczność, azeby ogłędnie przyjmowała podobne wieści i przypominamy, że rozsiewacze fałszywych pogłosek narażają się na całą surowość ustaw.“ *(W. Z.)*

Niederlandya.

(Izba zezwala na podwyższenie budżetu wojny.)

Z listu dziennika „Independance Belge“ z Hagi z d. 27. marca wyjmujemy co następuje: „Na dzisiejszem posiedzeniu naradzała się izba druga nad projektem do ustawy względem podwyższenia sumy budżetu wojennego. Pan Thorbecke miał długą mowę, która co do głównej treści da się zebrać w następujące dwa pytania: 1) Czyli przedsiębiorąc zapowiedziane w projekcie do ustawy środki, zamierza rząd udział w operacyach wojennych, albo czyli środki te mają tylko służyć ku obronie neutralności kraju? Innemi słowy: jakie jest stanowisko kraju w obec zagranicy w kwestyi oryentalnej? 2) O ile możemy liczyć na to, że prawa nasze jako mocarstwa neutralnego będą szanowane pod względem żeglugi i handlu? Jakie będzie postępowanie w tym względzie mocarstw wojujących? Minister spraw zewnętrznych odpowiedział: Na ostatnie pytanie nie mogę tak stanowczo i dokładnie odpowiedzieć, jakbym pragnął, bowiem same mocarstwa nie porozumiały się jeszcze względem tej kwestyi; nastąpi to pewnie dopiero po wypowiedzeniu wojny. Mam jednak wszelkie powody sądzić, że obydwa mocarstwa wojujące (Francya i Anglia) postanowiły w uczuciu słuszności zachowywać w tej mierze najliberalniejszą zasadę i zdaje mi się, że w wojnie tej przyjęta będzie zasada: bandera chroni okręt. Spodziewam się, że żeglarze krajowi nie zechcą naduzywać tego z samej chciwości Na pierwsze pytanie pana Torbecke odpowiadam, że stanowisko nasze jest bardzo pojedyncze i da się objąć w tych dwóch słowach: najściślejsza neutralność. Już przed kilku miesiącami oznajmił rząd to stanowisko swoje mocarstwom europejskim. Z przyjemnością mogę oznajmić izbom, że mocarstwa pochwaliły to postanowienie i spodziewam się, że będzie poważane. Chcąc wyjednać takie poważanie, używano corocznie znacznych sum na utrzymanie naszych twierdz, których w chwili obecnej bronić należy. Zresztą pozostawiam moim kolegom z departamentu wojny popieranie projektu do ustawy.

Izba przyjęła potem większością 59 głosów przeciw 8, projekt do ustawy względem podwyższenia budżetu wojny, z tą jednak poprawką, ze przyzwolony kredyt przeznacza się na nadzwyczajne wydatki służby. Suma podwyższenia wynosi 1,045.270 złr. *(W. Z.)*

Włochy.

(Bliższe szczegóły zgonu księcia Parmy.)

Z Werony piszą do gazety tryestyńskiej z 29. marca: Zeszłej niedzieli (26. b. m.) wracał wieczór książę Parmy w towarzystwie jednego z adjutantów swoich z Corso, i niedaleko będąc już pałacu wychodził właśnie z narożnika głównej ulicy w uliczkę do rezydencyi wiodącej, gdy wtem uderzył go silnie sztyletem zaczajony tam skrytobójca powyżej pachwiny lewej. Książę zawołał jeszcze: „Mio Dio, sono ferito!“ i upadł w ramiona adjutanta; adjutant przerażony wyjął nóż długi z rany, i dopomógł zanieść księcia do domu przyległego. Wkrótce po danej pomocy pierwszej powrócił ranny do przytomności i miał jeszcze tyle siły, że cały ten nieszczęśliwy wypadek opisał z wszelkiemi szczegółami, jako niemniej i powierzchowność skrytobójcy. Morderca uszedł, korzystając z pierwszego zamieszania, lecz w pospiechu zgubił płaszcz i kapelusz. Wszelkie usiłowania lekarskie nie zdołały młodego księcia uratować, i umarł już po upływie zaledwie godzin 24 po spełnionej na nim zbrodni, przyjąwszy wprzód święte sakramenta.

Wcześnie owdowiała małżonka wydała dnia dzisiejszego proklamacyę do swoich poddanych z tem oznajmieniem, że po zgonie dostojnego małżonka obejmuje regencyę w imieniu pierworodnego infanta aż do pełnoletności jego, i że powoławszy nowy gabinet ministeryalny spodziewa się teraz od wszystkich swych poddanych wierności niezachwianej i przychylności. Pana Salati mianowano ministrem sprawiedliwości, margrabię Pallavicini dla spraw wewnętrznych i zewnętrznych, a pana Lombardini ministrem finansów.

Spokoju publicznego i porządku nie zaburzono ani po tem okropnem skrytobójstwie, którego pobudki całkiem jeszcze nie znane, ani po ogłoszeniu regencyi.

Dziś około południa przejeżdżał tędy minister parmeński, baron Ward, w podróży swej z Wiednia. (Miał otrzymać uwiadomienie, niech do Parmy nie powraca.) *(G. Tr.)*

Niemce.

(Pożyczka pruska.)

Berlin, 30. marca. Komisya naradzająca się nad pożyczką oznaczyła już sumę nowej pożyczki na 30 milionów talarów. W tym względzie powzięła osobną uchwałę. Zachodzi jeszcze wątpliwość, czyli się większość zdecyduje także na żądane ze strony rządu podwyższenie podatku. Wielu członków komisyi jest tego zdania, że uchwała względem tego punktu dopiero wtedy ma zapaść, gdy wypadki taką przybiorą postać, że rząd będzie zmuszony zrobić rzeczywisty użytek z przyzwolonej pozyczki trzydziestu milionów talarów. Dla bliższego wyjaśnienia jednogłośnie powziętej uchwały należy na to zwrócić uwagę, że członek komisyi hrabia Goltz przedłożył następującą interpelacyę obecnemu prezydentowi rady ministrów. Czyli Prusy w połączeniu z gabinetami w Wiedniu, Paryżu i Londynie, a szczególnie w ściśłem współdziałaniu z Austryą i innemi państwami niemieckiemi, dążyć będą do spiesznego przywrócenia pokoju na podstawie prawa wyrzeczonej w protokołach konferencyi

wiedeńskiej, z zastrzeżeniem wolności swych decyzyi co do czynnego wystąpienia. Na to zapytanie odpowiedział prezydent rady ministrów w sposób potwierdzający. Tę interpelacyę dodano do uchwały jako oświadczenie ze strony rządu. Referentem komisyi mianowany został deputowany hrabia Goltz na miejsce deputowanego Wincke, który dobrowolnie ustąpił. Pan Wincke bowiem i jeszcze trzech innych członków komisyi żądali, ażeby niedano pozwolenia na pożyczkę wprzódy, nim stanowczy traktat między Prusami i Austryą niezostanie zawarty i przedłożony komisyi. Gdy to zdanie pozostało w mniejszości, przystąpili ci czterej członkowie komisyi do uchwały większości, z tem jednak zastrzeżeniem, że sobie zachowują wolność bronienia swych osobistych zdań podczas debatów w izbie.

Królestwo Polskie.

Nie zważając na liczbę Turków i na fortyfikacye Maczyna i Tulczy, przejście wojsk naszych dokonanem zostało z taką szybkością, że Turcy zupełnie nie mieli czasu przeszkadzania prawej kolumnie; przeciw środkowej, chociaż zgromadzili znaczne siły, jednakże w skutek działań naszej artyleryi zmuszeni zostali do cofnięcia się, i tylko z trzecią kolumną wszczęli walkę; lecz i tu odparci zostali, a straciwszy 9 dział i 150 jeńców, obok wielkiej liczby zabitych i ranionych, z takim pospiechem ratowali się ucieczką, że opuścili Tulczę i Maczyn, które zajęte zostały przez nasze wojska.

Warszawa. 2. kwietnia. Nadeszła tu wiadomość następująca: Dnia 11. (23.) marca wojska nasze z zupełnem powodzeniem przeszły Dunaj trzema kolumnami: od strony Gałaczu pod dowództwem osobistem jenerał-adjutanta Lüdersa: od strony Braiłowa pod dowództwem osobistem jenerał-adjutanta księcia Gorczakowa i od strony przylądka Czatał pod dowództwem jenerał-lejtnanta Uszakowa. Liczba Turków wynosiła koło Maczyna do 20.000, a koło Tulczy do 5000.

Rosya.

W ukazach najwyższych z własnoręcznym Jego Cesarskiej Mości podpisem, wydanych do rządzącego senatu z dnia 1. marca wyrażono: „Dowodzącemu korpusem czynnym na granicy Kaukazko-Tureckiej, zostającemu w armii jenerał-lejtnantowi księciu Bebutow 1mu najmiłościwiej udzielamy prawa dowódzcy korpusu oddzielnego w czasie wojennym, pod głównem zwierzchnictwem jenerała jazdy Reada, dowodzącego oddzielnym korpusem Kaukazkim i wojskami do tegoż korpusu przykomenderowanemi“. — „Udzieliwszy urlop Namiestnikowi Kaukazkiemu jenerał-adjutantowi, jenerałowi piechoty księciu Woroncow na własne jego żądanie najmiłościwiej rozkazujemy: ażeby podczas jego nieobecności jenerał jazdy Read zarządzał częścią cywilną na Kaukazie i za Kaukazem, ze wszystkiemi prawami jenerał-adjutantowi księciu Woroncow z tytułu Namiestnika służącemi“.

Księztwa Naddunajskie.

(Doniesienia z linii bojowej nad Dunajem.)

Z widowni wojny podaje „Soldatenfreund“ następujące szczegóły: „Dodatkowo do sprawozdania o przejściu Rosyan dnia 23go marca za Dunaj, że przejście to nastąpiło według buletynu rosyjskiego z dnia 23. marca na trzech punktach. Kanonadę z dział ciężkiego kalibru rozpoczęto już dnia 22, a dnia 23. miała udział w tej kanonadzie także pierwsza dywizya rosyjskiej flotyli na Dunaju, składająca się z czternastu statków i mająca na swym pokładzie sześć batalionów, które ze stratą dwudziestu poległych opanowały przylądek Gidzed poniżej Maczyna. Turcy nie stawili wielkiego oporu, lecz w nocy z 22. na 23. opuścili szańce poniżej i powyżej Maczyna, nad któremi przez cztery miesiące pracowali.

Przy wspomnionych sześciu batalionach znajdował się jenerał inżynierów Dubarski, (Journ. d. Deb. pisze Dąbrowski), któremu kula armatnia odjęła nogę. Na okrętach drugiej dywizyi flotyli przeprawił się jenerał Lüders pod Gałaczem z sześcioma batalionami, które — bez wystrzału — obsadziły w szybkim pochodzie gościniec między Maczynem a Izakczą, a na czajkach trzeciej dywizyi okrętowej przeprawił się jenerał Uszakow z 13 batalionami powyżej twierdzy Tulczy. Reduty, które Omer Basza w swoim najnowszym buletynie jako nadzwyczajnie silne opisuje, wzięto szturmem ale z utratą 350 poległych, 11 dział, 51 oficerów i 100 żołnierzy dostało się w ręce Rosyan.

Na wszystkich trzech punktach pod Ibraiłowem, Gałaczem i Tulczą postawiono niezwłocznie stałe mosty, poczem twierdza Tulczy jenerałowi Uszakow otworzyła bramy. Waleczny jenerał obsadził dnia 24go włości w górach Beszless a dwa szwadrony kozaków wysłał aż do Telicy, zkąd Turcy bez dobycia broni ustąpili, i gdzie nastąpiło połączenie z dywizyą piechoty rosyjskiej jenerała hrabi Anrep, który z wszystkich stron obsaczył małą twierdzę Izakczę. Twierdzę Maczyn obsaczono także dnia 24. Główna kwatera księcia Gorczakowa znajdowała się tego dnia w Gretszi, wsi leżącej poniżej Maczyna na gościńcu wiodącym do Hirsowy. Dnia 24.—25. marca, po który dzień sięgają nasze wiadomości, było na oznaczonych punktach 49 batalionów piechoty, 4 pułki kawaleryi, 160 dział, 4500 artylerzystów i jeden batalion saperów. Naprzeciw tej sile zbrojnej rosyjskiej mają Turcy w Babadagh 10.000, w Hirsowie 4000, a u szańców Trajana (w Czernowodzie, Karassu i Kustendzi) 16.000 żołnierzy i ledwie 30 dział. Mustafa Basza ma główną kwaterę w Babadagh.

Jak dalece sięgają nasze dość pewne wiadomości, niezaszły do dnia 25. marca na linii Dunaju ani pod Turtukajem ani pod Ruszczukiem, Sistową, Nikopoli ani pod Widdynem i Kalafatem większe walki. W pierwszej połowie miesiąca była potyczka między oddziałem rekognoskujących wojsk rosyjskich a nieregularnemi wojskami pod dowództwem Abdullah Beja, który wprawdzie poległ w tej bitwie, ale Rosyanie odparci zostali z wyspy Oltenicy na lewy brzeg Dunaju.

W Widdin, Kalafacie robi Ismael Basza, który w tych dniach mianowany został feldmarszałkiem (Muszyrem), przygotowania, by w Małej Wołoszczyznie rozpocząć kroki zaczepne przeciw Rosyanom. Zdaje się, że Rosyanie nie będą atakować Kalafatu; zburzenie tego przyczołka mostowego kosztowałoby ich przynajmniej trzecią część wojsk cernujących, a podobna strata niewyrównałaby korzyściom zdobycia dość narażonej pozycyi. Omer Basza wzywa rozkazem dziennym obrońców Kalafatu, ażeby tego przyczołka mostowego bronili do ostatniego.

Z Szumli donoszą, że Omer Basza już dnia 14. tę twierdzę opuścił i zajął główną kwaterę w Ruszczuku. Według najnowszych wiadomości był dnia 18. w Sylistryi, i spodziewano się, że osobiście dowodzić będzie obroną szańców Trajana. *(A. B. W. Z.)*

Grecya.

(Powstanie greckie.)

Gazeta Tryestyńska zawiera następujące dalsze szczegóły o obsaczeniu i późniejszem uwolnieniu dowódzcy insurgentów Grivas. Komendant Janiny otrzymał wiadomość, że Grivas większą część swej armii rozesłał w rozmaite strony i sam w 300 ludzi stoi pod Kutzulio dwie mil od Janiny. Dnia 25. lutego (9. marca) wysłano oddział 2000 żołnierzy z czterma działami przeciw Grivasowi; dnia 26. lutego (10. marca) około 3. godziny po północy przybył ten korpus i obsadził nieukończone jeszcze szańce; ocknąwszy się ze snu ujźrzeli się powstańcy ze wszech stron otoczeni. Grivas spał z siedmioma żołnierzami w domu, do którego przypuszczono szturm; walka trwała 8 godzin; dach zniesiono, a z dachu wszczął się straszny ogień. Około południa przybył na odsiecz E. Zicos na czele pięciu set powstańców, zaatakował Turków, i po czterogodzinnej walce zmusił ich do odwrotu. Trzysta ludzi, naczelny komendant tureckiego korpusu Achmet Basza, jeden pułkownik kawaleryi i komendant artyleryi polegli w tej bitwie.

Dalej donosi Gazeta Tryesteńska, że powstańcy zajęli Phanari w Tesalii, a Turcy musieli się cofnąć ku Trikala. Także pod Plaza odparto, jak słychać, mały oddział turecki. Miasta Armyros i Platonos znajdują się także w mocy insurgentów. W Epirze poddała się Grekom mała twierdza Riniossa; w okręgach Paramitia i Chimara wybuchło powstanie. W okręgu Chimara oczekują przybycia brata adjutanta królewskiego Zachos Nilios, który z oddziałem dwustu w Grecyi zwerbowanych Chimaryotów odpłynął na dwóch angielskich goeletach udając się do Chimary.

Załoga w Arta liczy 3000 żołnierzy częścią wojska regularnego, częścią Tzamidów i Lapidów (szczepów albańskich). Powstańcy stoją w mniejszej liczbie na siedmiu punktach około Arty; niema ich więcej jak 1550 ludzi dotychczas bez dział — niepodobna pojąć, co w takim położeniu chcą począć. W tureckiej wsi Philiatais dopuszczali się Turcy strasznych okrucieństw przeciw Chrześcianom i ścięli jedenastu najznakomitszych ojców rodzin. *(Abbld. W. Z.)*

Doniesienia z ostatniej poczty.

Ostatni buletyn o stanie zdrowia Jego cesarzew. Mości Arcyksięcia Wilhelma, datowany 4. kwietnia god. 8. z rana tak opiewa: Wczoraj w południe był u najdostojniejszego Pacyenta puls cokolwiek przyspieszony, co jednak tylko kilka godzin trwało, skutkiem zapewne nieznacznej nieregularności w funkcyach brzucha. — Nocy następnej spał Jego cesarzew. Mość przez 8 godzin bardzo spokojnie, a stan zdrowia w ogóle nie wznieca żadnej obawy.

— Według doniesienia telegraficznego z Tryestu wyjechał Jego cesarzewicz. Mość najdostojniejszy Arcyksiążę Ferdynand Maxymilian dzisiaj zrana o god. $\frac{1}{2}$ 9 ztamtąd do Wiédnia.

Londyn, 3go kwietnia. Lord Graham oświadczył w izbie niższej, że flota nie stoi bezczynnie w zatoce Beykos dla niedostatku węgli, lecz krąży po czarnem morzu w okolicy Warny.

Konstantynopol, 27. marca. Nechet Bey przybył tu z Aten; Metaxas otrzymał paszport. Dzisiaj odbyła się rada państwa, na której miano uchwalić wydalenie obcych Greków. Flota połączona wypłynęła przedwczoraj na czarne morze. Scheich-ul-Islam i Rifaat Basza otrzymali dymisyę. Czerkiesi strzelali przez nieporozumienie do okrętów „Cacique“ i Samson.“

Smyrna, 29. marca. Austryacka fregata „Minerva“ i holandzka „Macassar“ przybył tutaj. Austryacki okręt „Arthemisia“ odpłynął do Pyreju. Wczoraj dało się tu czuć gwałtowne trzęsienie ziemi.

Ateny, 31. marca. Dymisyi ministra finansów i sprawiedliwości nieprzyjęto. Dwa francuskie parostatki z jenerałem Canrobert na pokładzie zaopatrzyły się w węgle. W Epirze i Thessalii nieustanna walka. Prewezę ogłoszono w stanie blokady; Arta cierpi niedostatek żywności. Twierdzę Suli miano zdobyć. *(L. k. a.)*

Kurs lwowski.

Dnia 6. kwietnia.		gotówką zł r.	gotówką kr.	towarem zł r.	towarem kr.
Dukat holenderski	m. k.	6	17	6	22
Dukat cesarski	„ „	6	20	6	26
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	11	1	11	9
Rubel srebrny rosyjski	„ „	2	7	2	9
Talar pruski	„ „	2	3	2	6
Polski kurant i pięciozłotówka	„ „	1	32	1	33
Galicyjskie listy zastawne za 100 złr. .	„ „	92	8	92	28

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 6. kwietnia 1854.		złr.	kr.
Kupiono prócz kuponów 100 po	m. k.	—	—
Przedano „ „ 100 po	„ „	—	—
Dawano „ „ za 100	„ „	—	—
Żądano „ „ za 100	„ „	—	—

Wiédeński kurs papierów.

Dnia 3. kwietna.				w przecięciu
Obligacye długu państwa . . .	5%	za sto	84⅞ ¾ ⅝ ½ 84 84¼	84⅜
detto z r. 1851 serya B. .	5%	„	—	—
detto z r. 1853 z wypłatą	5%	„	—	—
detto detto	4½%	„	75½ ¼	75⅜
detto detto	4%	„	—	—
detto z r. 1850 z wypłatą	4%	„	—	—
detto detto detto	3%	„	—	—
detto detto	2½%	„	—	—
Pożyczka z losami z r. 1834		„	—	—
detto detto z r. 1839		„	116 115¾ ½	115¾
Obl. wiéd. miejskiego banku . .	2½%		—	—
Obl. lomb. wen. pożyczki z r. 1850	5%		99	99
Obl. indemn. Niż. Austr. .	5%		—	—
detto krajów koron.	5%		82½	82½
Akcye bankowe			1130 1135 1137 1140	1135
Akcye n. a. Tow. eskp. na 500 złr.			—	—
Akcye kolei żel. Ces. Ferdynanda na 1000 złr. .				2170
Akcye kolei żel. Glognickiej na 500 złr.				—
Akcye kolei żel. Edynburskiej na 200 złr.				—
Akcye kolei Budzińsko-Lincko-Gmundzkiej na 250 zlr.				—
Akcye Dunajskiej żeglugi parowej na 500 złr. . . .				232
Akcye austr. Lloyda w Tryeście na 500 złr. .				563
Renty Como				—

Wiédeński kurs wekslów.

Dnia 3. kwietnia.		w przecięciu	
Amsterdam za 100 holl. złotych .	—	—	2 m.
Augsburg za 100 złr. kur.	138 ½ ¾ 139 139¾ 140	139½	uso.
Frankfurt n. M. za 120 fl. na stopę 24½ fl.	138 138½ 139 139¾ 140	139¼	3 m.
Genua za 300 lire nowe Piemont.	—	—	2 m.
Hamburg za 100 Mark. Bank.	103½ 104 105 106	105	2 m.
Lipsk za 100 talarów . .	—	—	2 m.
Liwurna za 300 lire toskań.	136 137½	137	2 m.
Londyn za 1 funt sztrl.	13 42 45 50 52 48	13-48	3 m.
Lyon za 300 franków . . .	—	—	2 m.
Medyolan za 300 lire austr.	136⅝ ¾ 137 138	137¼	2 m.
Marsylia za 300 franków	—	--	2 m.
Paryż za 300 franków	164 165 165½	165½	2 m.
Bukareszt za 1 złoty Para . .	—	—	31T. S.
Konstantynopol za 1 złoty Para .	—	—	31T. S.
Cesarskie dukaty		—	Agio

Kurs giełdy wiédeńskiej.

Dnia 4. kwietnia o pierwszej godzinie po południu.

Amsterdam —. — Augsburg 142. — Frankfurt 141¾. — Hamburg 103½. Liwurna — l. Londyn 13.56. Medyolan 138½. Paryż 168½ l.

Obligacye długu państwa 5% 83⅞ — 84. Detto S. B. 5% 106 — 108. Detto 4½% 74½—74¾. Detto 4% 67¼—67¾. Detto z r. 1850 z wypłatą 4% 88 — 89. Detto z r. 1852 4% 87 — 88. Detto 3% 52 — 52½. Detto 2½% 42¼ — 42½. Detto 1% — —. Obl. indemn. Niż. Austr. 5% 82½ — 83. Detto z krajów kor. 5% 81¾ — 82. Pożyczka z r. 1834 203 — 203½. Detto z r. 1839 115 — 115½. Oblig. bankowe 2½% 55 — 56 Obl. lom. wen. pożyczki z r. 1850 5% 99 — 99¼. Akcye bankowe z ujmą 1108—1110. Detto bez ujmy 1000 — 1005. Akcye bankowe now. wydania 903—905 Akcye banku eskomp. 88½—89 Detto kolei żel. półn. Ces. Ferdynanda 215½—215¾. Detto Glognickiej — — —. Detto Budzyńsko-Lincko-Gmundzkiej 232—235. Detto Tyrnawskiej 1. wydania — — —. Detto 2. wydania — — —. Detto Edynburgsko-Neusztadzkiej 52½ — 53. Detto żeglugi parowej 562 — 565. Detto 11. wydania 534—537. Detto 12. wydania 526—528. Detto Lloyda 535—540. Detto młyna parowego wiedeń. 129—130. Renty Como 12⅜— 12½. Esterhazego losy na 40 złr. 78¾—78⅞. Windischgrätza losy 27 — 27¾. Waldsteina losy 29 — 29¼. Keglevicha losy 10½—10⅝. Cesarskich ważnych dukatów Agio 45 – 45¼.

(Kurs pieniężny na giełdzie wiéd. d. 4 kwietnia o pół do 2. popołudniu.)

Ces. dukatów stęplowanych agio 45. Ces. dukatów obrączkowych agio 44½. Ros. imperyały 11 19. Srebra agio 39½ gotówka.

Telegrafowany wiédeński kurs papierów i weksli.

Dnia 6 kwietnia.

Obligacye długu państwa 5% 86⅛; 4½% —; 4% 77; 4% z r. 1850 69; wylosowane 3% —; 2½% 43¾. Losy z r. 1834 —; z. r. 1839 118. Wiéd. miejsko bank. —. Akcye bank. 1175. Akcye kolei półn. 2210. Glognickiej kolei żelaznej —. Odenburgskie —. Budwejskie —. Dunajskiej żeglugi parowej 589. Lloyd 570. Galic. l. z. w Wiédniu 91. Akcye niższo-austr. Towarzystwa eskomptowego à 500 złr. — złr.

Amsterdam l. 2. m. —. Augsburg 137½ 3. m. Genua — l. 2. m. Frankfurt 137¼ l. 2. m. Hamburg 102¾ l. 2. m. Liwurna — p. 2. m. Londyn 13 30. l. 3. m. Medyolan 135½ Marsylia 161¼ l. Paryż 162½ l. Bukareszt —. Konstantynopol —. Agio duk. ces. —. Pożyczka z r. 1851 5% lit. A. —. lit. B. —. Lomb. —. Pożyczka z roku 1852 —. Oblig. indemn. 85½.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 6. kwietnia.

JE. Hr. Lewicki Kajetan, z Chorostkowa. — PP. Stoffer, c. k. porucznik z Stryja — Sozański Wincenty, z Tarnopola. — Dobrzański Stan. z Daszawy.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 6. kwietnia.

JO. książę Rohan Alain, c. k. rotmistrz, do Przemyśla. — PP. Mandel Wiktor, c. k. jenerał-major, do Kołomyi. — Konopka Józef i Roman, do Krakowa. — Teodorowicz Józef, do Stanisławowa.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 6. kwietnia.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Średni stan temperatury do g. 6 zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
	" ''' ''''				
6 god. zrana	27 11 8	+ 2°	+ 7°	zachodni₀	pochmurno
2 god. pop.	27 11 6	+ 7°	0°	zachodni₀	pochmurno
10 god. wie.	27 11 6	0°		zachodni₀	pogoda

TEATR.

Dziś: (Ostatnie przedstawienie przed świętami.) Na dochód i ostatni występ Jp. A. Szuszkiewiczówney: krotochwila w jednym akcie p. n.: **„Stoliki magnetyczne“** i **„Zabawa sceniczna“** w dwóch oddziałach.

Jutro: Na dochód pani Bertha Müller przedst. niemieckie: **„Die Waise aus Lowood.“**

W niedzielę: **„Koncert“** w sali redutowej na korzyść funduszu tutejszej gminy ewanielickiej.

KRONIKA.

Na tegorocznej wystawie były już krajowe próbki mąki z kaczanów kukurudzy. Według uskutecznionego przez Członka Tow. profesora Wolfa rozbioru chemicznego taka mąka zawiera w sobie na 100 funtów:

Krochmalu	31.	32 %
Kleju i gumy roślinnej	7.	98 „
Części drzewnych i włóknistych . . .	42.	10 „
Wody	10.	50—
Popiołu i części mineralnych	5.	00 „
Tłustości roślinnej	3.	10 „
	100.	

Z tego wynika, że z powodu znacznej ilości części drzewnych, mąka ta przydatniejszą jest na karmę dla bydła, niż na pokarm dla ludzi.

Zawiązane niedawno w Wiédniu Stowarzyszenie leśne Reichsforstverein, którego celem jest być nieparcyalnym obrońcą spraw leśnictwa wobec centralnego rządu, wzywa wszystkich posiadaczy lasów i przyjaciół leśnictwa do przystąpienia, a to przez pisemne oświadczenie z dokładnem podaniem nazwiska, stanu i miejsca zamieszkania, oraz dodaniem rocznej wkładki 2 złr. na ręce sekretaryatu tego Stowarzyszenia w Wiédniu (Landstrasse Waggasse Nr. 740).

— Młody rzeźbiarz w Brescia, Emanueli, który w krótkim czasie zjednał sobie imię znakomitego artysty, złożył 19. marca J. Ex. Fm. hrabi Radetzkiemu doskonale trafiony wizerunek jego w popiersiu z kararyjskiego marmuru. Biust przedstawia bohatyra tego w mundurze austryackiego marszałka z orderami najznakomitszemi i wykończony jest z największą sztuką i dokładnością. Na podstawie śród oznak wojennych znajdują się rzeźbą wypukłą następujące słowa:

PIETATE. INSIGNIS. ET. ARMIS. PHIDIA. DIGNUS.

P. Emanueli udaje się teraz do Wiédnia dla ofiarowania J. M. Cesarzowi drugiego takiego samego egzemplarza.

Do biustu dołączył artysta następujące w języku włoskim pismo dedykacyjne: „Dostojny Panie Feldmarszałku!

„Jeźli już za czasów republik i Imperatorów rzymskich oddawali rzeźbiarze greccy i rzymscy w marmurach postać wielkich bohatyrów dla podania pamięci ich wiekom potomnym, tedy tem bardziej godzi się dla sławy wieków teraźniejszych zachować wizerunek Twój zapomocą sztuki w pamięć długowieczną, zwłaszcza że W. Excellencya walcząc zwycięzko za byt i sławę ojczyzny swojej i za wspólnego Monarchę naszego, uratowałeś oraz i całe społeczeństwo z anarchyi, i cywilizacyi chrześciańskiej tak świetnie się przysłużyłeś.“

„Tą myślą byłem cały przejęty, kiedym dostojny Panie Feldmarszałku wykonywał w marmurze powłokę wielkiej Twej duszy. Myśl ta dźwigała mnie i zachęcała do rozpoczęcia pracy, a teraz dodaje mi odwagi poświęcić dzieło dłuta mojego W. Excelencyi. Spodziewam się jednak przytem, że W. Ex. więcej zważając na te pobudki niż na samą pracę moją, raczysz ją przyjąć łaskawie i ze wspaniałem pobłażaniem.“

„Tym więc sposobem, dostojny Panie, zobowiążesz sobie nazawsze sztukę uszlachetnioną życzliwością Twoją.

Główny Redaktor ***M. Szrzeniawa Sartyni.***

Z c. k. galic. drukarni rządowej.